

Verlies je hart op rotsige grond

Keizerin van de Ammeln-vallei

Waar de dagtochten vanuit Marrakech en Agadir eindigen, begint een ander Marokko. Het is er rustig, mooi en enorm gastvrij. 'De mensen hier zijn fantastisch.'

Tekst en foto's: Hans Avontuur

Hollandaise
Liesbeth van
Woerden is
ingeburgerd.

Geleerd
Tafraoute is de stad
van de pantoffels.

N a een dag rijden vanuit Marrakech begint het voorzichtig te schemeren. Nog drie, twee, één bocht en jawel: uitzicht op de Ammeln-vallei. De hoge rode rotsen rechts, de lagere roze rotsen links en daar tussenin een bijna 40 kilometer lange streep groen die langzaam oplost aan de paarse horizon.

De vallei met z'n 27 kleine dorpen vormt een oase in de onherbergzame Anti-Atlas. Midden in die verlaten wereld staat het hotelletje van de Nederlandse Liesbeth van Woerden: Chez Amaliya. „Het eind van de wereld wil ik het niet noemen,” zegt ze bij een Marokkaans kopje munthee. „Maar inderdaad: niemand krijgt hier een burn-out.”

Een Nederlandse vrouw in het traditionele zuiden van Marokko. Op een plek waar niemand van gehoord heeft. Dat roept vragen op. „Het is eenvoudig,” vertelt Liesbeth. „Tijdens een rondreis ben ik verliefd geworden op Marokko. Toen ik terug op mijn werk in Nederland een jubileum vierde met speech en speldje, vroeg ik me af wat ik met de rest van mijn leven wilde. Nou ja, dat wist ik eigenlijk wel. Naar Marokko.”

Liesbeth was destijds de 40 gepasseerd, had geen relatie, geen kinderen en vond dat ze de gok vrij eenvoudig kon wagen. Ze loopt voor haar gasten uit om iets bijzonders te laten zien. „Kijk, hier is het gebeurd. Toen ik onder deze

boom ging zitten en over de vallei uitkeek, wist ik dat ik mijn plek had gevonden.”

Het uitzicht op de Ammeln-vallei is er betoverend. De machtige rotsen, de witte huisjes op de flank en het plateau met de palm-bomen eronder. Nu, negen jaar later, heeft ze hier een hotelletje én een Marokkaanse man. „Ik ken de discussie over Marokko en de islam in Nederland, maar ik word hier als vrouwelijke hotelbaas door iedereen geaccepteerd en gerespecteerd. Ze noemen mij met een knipoog wel eens 'de keizerin van de vallei'. De mensen hier zijn fantastisch. Dat wil ik mijn gasten graag laten zien. Iets positiefs over dit prachtige land.”

Amandelbomen

Een hobbelpad. Een stoffig pad. Een geïmproviseerde brug over een bijna droogstaande bergbeek. De zon wordt gefilterd door palm-bomen, johannesbroodbomen, olijfbomen, arganbomen, vijgenbomen en amandelbomen. Dit is het hart van de Ammeln-vallei. Iets hoger liggen de resten van het oorspronkelijke dorp Oumesnat. Eén voor één hebben de bewoners hier hun eenvoudige huizen verlaten voor nieuwe exemplaren verderop. Met stromend water, elektriciteit en riolering.

Het oude Oumesnat is veel mooier dan het nieuwe, maar ernstig in verval. Zelfs de dikste muren bezwijken onder de combinatie van weer, wind en tijd. Wandelen door de overblijfselen van het dorp komen soms de mooiste details tevoorschijn. Ramen met rijk houtsnijwerk, een muurschildering, hekken van weelderig smeedijzer.

Heel langzaam groeit in de vallei het besef dat de geschiedenis van waarde kan zijn. Een enkel huis wordt al gerestaureerd. La Maison Traditionnelle was het eerste pand dat standhield. *Monsieur Ahrass Abdeslam* legt uit: „Ik heb in het buitenland gewerkt, maar ben blind geworden. Dat was moeilijk. Zoekend naar een manier om mijn brood te verdienen, kwam ik op het idee om hier met toerisme te beginnen.”

La Maison Traditionnelle is →

Dorstlesser
Geen dag zonder thee.

Rotsvast
De leeuwenkop waakt over de bevolking.

een museum dat laat zien hoe de mensen hier honderden jaren hebben geleefd. Monsieur Ahrass is zelf in het meer dan vierhonderd jaar oude bouwwerk opgegroeid en kent het leven van vroeger nog. Zijn zoon Mustafa doet de rondleiding en toont hoe ingenieus het huis in elkaar steekt. Van de stallen van de dieren tot de mooie kamer waar gasten werden ontvangen. „Kijk eens naar dit gat,” zegt hij in de keuken. „Hier werd het afval in gegooid. Weet je waarom het zo hoog zit? Om ervoor te zorgen dat de kinderen er niet in konden vallen. En daar, zie je dat geheime hoekje? Dat was voor de eieren. Zodat niemand ze zou stelen.”

Als Mustafa even later thee met saffraan schenkt in de ontvangstkamer en vader Ahrass zijn levensverhaal vertelt, komen twee vrienden aanwaaien. Muzikanten. Als vanzelfsprekend worden er instrumenten tevoorschijn getoverd en begint een privéconcert. Zomaar. Voor de lol. En een beetje omdat de hier gerespecteerde monsieur Ahrass dat leuk vindt.

De gasten zitten op de kussens op de grond. Aan de muren prachtige tapijten en natuurlijk het portret van de koning. De *violin berbère* klinkt, er wordt gezongen, Mustafa danst en iedereen lacht. Zomaar een geniaal momentje op het platteland.

„Zulke dingen maken het leven mooi,” zegt monsieur Ahrass als de muzikanten weer zijn vertrokken. „Het is niet goed als mensen te veel of te weinig geld verdienen. Je moet genoeg hebben om van te leven. En daar dan optimaal van genieten. Dat is rijkdom.”

Rondje lopen

De Ammeln-vallei is wandelrein. Overal lopen paadjes door het palmenbos. Sommige eindigen in een dorp, sommige bij een bron zoals de Source Bleue in Anameur. Er bestaan routekaarten, eenvoudige boekjes met wandelingen, maar gewoon lukraak een rondje lopen is misschien nog wel het mooiste.

Er zijn nauwelijks bezienswaardigheden die je niet mag missen. Wel genoeg plekken die een mooi reisdoel vormen voor een uitstapje, een wandeling of een fietstocht. Zoals de Aït Mansour-kloof met zijn palmbossen, het stadje Tafraoute waar de traditionele pantoffels worden gemaakt – rode voor de vrouwen, gele voor de mannen – en de blauwe rotsen die een kunstwerk vormen. Echte klimmers mikken op de hoogste toppen: Djebel el Lekst (2359 m) en Adrar Mkorn (2344 m).

De bewoners zelf zullen de gast vooral op *le lion* wijzen, de leeuwenkop. Deze is zonder moeite te herkennen in de rotsformaties

Overal lopen paadjes door het bos. Sommige eindigen in een dorp, sommige bij een bron als de Source Bleue

uit & thuis

De reis

De Ammeln-vallei ligt op een dag rijden van Marrakech of Agadir. Transavia heeft vluchten naar beide steden vanaf verschillende luchthavens in Nederland. Retourtickets zijn er vanaf circa €120. Ook zijn er opties met Ryanair en Corendon.

Verblijf

Chez Amaliya van Liesbeth van Woerden heeft veertien kamers, een zwembad, een goede Marokkaanse keuken en de mogelijkheid excursies te boeken. Tweepersoonskamer vanaf €48 inclusief ontbijt. chezamaliya.com Ook het Maison Traditionnelle in Oumesnat heeft gastenkamers. Charme en een terras met geweldig uitzicht zijn de trefwoorden. Prijs circa €18 p.p. voor een nacht op basis van half pension. logement-tafraout.com Ook in Tafraoute zijn enkele kleinschalige hotels.

weldig uitzicht zijn de trefwoorden. Prijs circa €18 p.p. voor een nacht op basis van half pension. logement-tafraout.com Ook in Tafraoute zijn enkele kleinschalige hotels.

Autohuur

Er gaan bussen naar de Ammeln-vallei, makkelijk is het om zelf een auto te huren. De wegen zijn over het algemeen goed en voorzien van bewegwijzering. Autohuur circa €160 per week.

Maatwerk

De meeste rondreizen door Marokko slaan de Anti-Atlas over. Een van de kleine specialisten die er wel komen is arabesques.com. SNP biedt een wandelarrangement. snp.nl

Beste reistijd

Afgezien van de hete zomermaanden is het hele jaar prima geschikt voor een bezoek aan deze regio. De winters zijn er doorgaans bijzonder mild en zonnig. Een stevige bui is dan wel mogelijk.

Meer informatie
visitmorocco.com

Dolle boel

Spontaan begint er muziek in het Maison Traditionnelle.

zwarte gewaden van de streek.

Zo terughoudend als de dames zich op straat gedragen, zo los en open gaat het er binnenshuis aan toe. Er wordt veel en hard gelachen. Om de eigen uitspraak van de woorden Scheveningen en zon. Maar nóg meer wanneer de bezoekers even later een paar argannoten proberen te kraken. Als deze tot drie keer toe door het vertrek vliegen, rolt oma bijna van pret over de vloer. „Voor een liter heb je 4 kilo nodig, hoor. Dat duurt bij jullie een hele week!”

Plannen maken

Thuisgekomen bij Liesbeth en haar man Hassan die ze hier in de vallei heeft ontmoet, wordt er thee gedronken in de berbertent van het hotel en volgt het plannen maken voor morgen. Wordt het wandelen bij Anil, naar de rots-tekening van Tazka of de Joodse begraafplaats van Tazoulte? Liesbeth beveelt een mountainbiketocht naar Tafraoute en de blauwe rotsen aan.

Eerlijk gezegd maakt het niet zo gek veel uit. Vooral de vallei zelf maakt deze omgeving zo spectaculair. En die ontdek je het best door het tempo van Ammeln te leven, de mensen te leren kennen, een onbekend pad in te slaan of tegen het einde van de dag op een rots te gaan zitten en de magische zonsondergang boven de bergoase te bekijken.

Dat laatste is niet zonder risico. Vraag maar aan Liesbeth. ■

Gesmurfd

Gekkgheid: blauwe rotsen in the middle of nowhere.

Avontuur op reis

Stilzwijgend verbond

Hans Avontuur droomt van Engelse toeristen die in een draagstoel naar boven werden gedragen.

Stap voor stap lopen we omhoog. Zwingend en hijgend door de voorjaars sneeuw. Op de laatste meters zakken zelfs onze sneeuwschoenen diep weg. Maar dan duikt het reisdoel op: hotel Weisshorn, in 1882 gebouwd op een hoogte van 2337 meter. Vanuit St. Luc werden de Engelse dames op muilezels en in draagstoelen naar boven gebracht. Om er fijn een gezond luchtje te kunnen scheppen. Via de zijkant gaan we het hotel binnen. Hoewel er inmiddels elektriciteit en warm stromend water is, stappen we regelrecht terug in de tijd. In de hal rechts bevindt zich nog altijd de *fumoir*, de rookkamer. En een paar deuren verder is de salon met piano, die destijds door zes sterke kerels de berg op is gedragen. Ze deden er twee dagen over om het instrument op zijn plaats te krijgen.

Hotel Weisshorn is niet het enige hotel in Zwitserland dat in de pionierstijd van het bergtoerisme op een onmogelijke plaats werd gebouwd. Zo staat er op de Malojapas bij St. Moritz het reusachtige Palace Hotel, en op de 3100 meter hoge Gornergrat bij Zermatt het fameuze Kulmhotel met eerste klas uitzicht op de Matterhorn. Vanaf de ontbijttafel heb je het gevoel dat je de markante berg kunt aanraken. Waar het Kulmhotel – met dank aan de trein naar boven – nog altijd een geliefd reisdoel is voor buitenlandse toeristen, daar leidt hotel Weisshorn een bestaan in de schaduw. Bij gebrek aan een trein of lift zijn het vooral (sneeuwschoen)wandelaars en toerskiërs die nu de klim naar boven

maken. Sommigen blijven slapen in de eenvoudige kamers met sanitair op de gang, anderen komen er lunchen of koffiedrinken met een *tarte aux myrtilles* erbij, gemaakt van bosbessen die 's zomers op de nabije hellingen worden geplukt.

Terwijl in het dal van het Val d'Anniviers de lente is begonnen en de boeren bij Sierre hun beroemde wijngaarden aanhaken, zijn wij wintersporters een stilzwijgend verbond aangegaan met het hotel. Zoals Weisshorn met zijn krakende vloeren en afbladderende muren de 21ste eeuw negeert, zo ontkennen wij het naderende einde van het skiseizoen. Starend uit het raam dromen we van een plotselinge sneeuwstorm waardoor we de komende dagen niet meer weg kunnen. Met een hand-vol gasten gevangen in de mooiste tijd.

reageren?
hans.avontuur@ad.nl
avontuuropreis.nl

